

Міністерство освіти і науки України

**Український педагогічний університет імені Михайла Драгоманова
(Україна)**

Uniwersytet WSB Merito Chorzów (Польща)

Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie (Польща)

Państwowa Akademia Stosowanych w Chełmie (Польща)

**Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Pedagogiki
(Польща)**

Національний авіаційний університет (Україна)

**Кам'янець-Подільський національний педагогічний
університет імені Івана Огієнка (Україна) Інститут проблем
виховання НАПН України**

**«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»
присвячена 190-річчя УДУ імені Михайла Драгоманова**

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції

Київ, 24 квітня 2024 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету соціології та соціальної політики Українського державного
університету
імені Михайла Драгоманова
(протокол № від року)

Редакційна колегія:

- Віктор АНДРУЩЕНКО* доктор філософських наук, професор,
дійсний член НАПН України, член-
кореспондент
НАН України,
заслужений діяч науки і техніки України,
ректор Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
- Григорій ТОРБІН* доктор фізико-математичних наук, професор, проректор
з наукової роботи Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
- Ростислав ДРАПУШКО* кандидат філософських наук,
професор, проректор з науково-
педагогічної роботи (адміністративно-
господарської діяльності) Українського
державного університету імені Михайла
Драгоманова
- Володимир ЛАВРИНЕНКО* кандидат філософських наук, професор,
проректор з міжнародних зв'язків Українського
державного
університету імені Михайла Драгоманова
- Роман ВЕРНИДУБ* доктор фізико-математичних наук, професор,
проректор з навчально-методичної
роботи Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
- Алла ЯРОШЕНКО* доктор філософських наук, професор, декан

- Тетяна ГОЛУБЕНКО* Факультету соціології та соціальної політики
Українського державного університету імені
Михайла Драгоманова
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
соціальної освіти та соціальної
роботи,
заступник декана з наукової роботи та
міжнародних зв'язків факультету соціології та
соціальної політики УДУ імені Михайла
Драгоманова
- Василь КАРИЧКОВСЬКИЙ* доктор педагогічних наук, професор кафедри
позашкільної освіти факультету соціології та
соціальної політики УДУ імені Михайла
Драгоманова
- Дар'я БИБИК* доктор філософії в галузі соціальної роботи,
доцент кафедри соціальної освіти та соціальної
роботи факультету соціології та соціальної
політики УДУ імені Михайла Драгоманова
- Микола БУЛАТЕВИЧ* кандидат соціологічних наук, доцент кафедри
соціології та публічних комунікацій факультету
соціології та соціальної політики УДУ імені
Михайла Драгоманова
- Марина СОЛЯНИК* кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри соціальної освіти та соціальної роботи
факультету соціології та соціальної політики
УДУ імені Михайла Драгоманова
- Андрій ЗАМОЖСЬКИЙ* викладач кафедри соціальної політики
факультету соціології та соціальної політики
УДУ імені Михайла Драгоманова
- Наталія ПОЛУЙКО* голова Студентського наукового товариства
Факультету соціології та соціальної політики
Українського державного університету імені
Михайла Драгоманова

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, що присвячена 190-річчя УДУ імені Михайла Драгоманова (24 квітня 2024 року). Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2024, 115 с.

У збірнику подано тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ», в яких висвітлюються результати досліджень науковців та практиків щодо актуальних питань соціальної політики, соціальної роботи, соціальної педагогіки, позашкільної освіти, соціології, сучасних концепцій, технологій, стратегій в умовах сьогодення в Україні.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники та/або рецензенти, які рекомендували матеріали до публікації.

СЕКЦІЯ 9. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

Вакуленко О.В.

*кандидат педагогічних наук, доцент
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7067-0462>

e-mail: o.v.vakulenko@ukr.net

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ПО РОБОТІ З МОЛОДІЮ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

З прийняттям Закону України «Про загальні засади молодіжної політики» у 2021 році було утверджено такі поняття як молодіжна політика, молодіжна робота, молодіжний працівник. Мета діяльності молодіжних працівників – реалізація молодіжної політики, організація молодіжної роботи та створення умов для всебічної самореалізації молоді в різних сферах суспільного життя, розкриття її потенціалу, захист інтересів та прав молоді.

Український науковець Н.Левченко обґрунтовує, що кадрове забезпечення реалізації молодіжної політики є найважливішою системою заходів із розвитку молодіжної інфраструктури, зокрема й навчання фахівців, діяльність яких пов'язана із реалізацією молодіжної роботи та молодіжної політики [2]. Українським дослідником Є.Бородіним проведено ґрунтовний аналіз щодо запровадження системи підготовки фахівців з молодіжної роботи в Україні. Наукова робота містить можливі варіанти дій щодо розвитку освітнього напрямку професіоналізації молодіжної роботи, працевлаштування, професійного розвитку та оцінювання діяльності молодіжних працівників [1].

Наразі в Україні передбачено запровадження системи підготовки та підвищення кваліфікації молодіжних працівників в Україні, а саме: розробка та впровадження освітніх програм для молодіжних працівників, забезпечення системної підготовки та підвищення кваліфікації молодіжних працівників відповідно до завдань та потреб молодіжної роботи – залучення установ та організацій до здійснення підготовки та підвищення кваліфікації молодіжних працівників, розробка відповідних критеріїв відбору та вимог до таких організацій/установ, розробка типових навчальних програм і стандартів оцінки якості підготовки молодіжних працівників [4].

Національною молодіжною стратегією до 2030 р. (2021 р.) визнано важливість підготовки фахівців, які працюють з молоддю шляхом створення умов для формальної, неформальної та інформальної освіти таких фахівців:

- формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою;
- неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій;
- інформальна освіта – самоосвіта.

2018 року як неформальний вид освіти в молодіжній роботі наказом Міністерства молоді та спорту України було затверджено Програму «Молодіжний працівник». Програмою передбачено проведення короткострокових навчальних курсів/тренінгів базового, спеціалізованого рівнів, тренінгів для тренерів, інших заходів. Міністерство молоді та спорту України спільно з державною установою «Всеукраїнський молодіжний центр» щороку визначають зміст, програми тренінгів базового, спеціалізованого рівнів й тренінгу для тренерів, Всеукраїнський молодіжний центр видає випускникам Програми свідоцтва про проходження навчання [5].

Україною визнано всі окреслені види освіти (Закон України «Про освіту», 2017 р.). Результати навчання, що здобуті шляхом неформальної, інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством.

Зазначимо, що великим здобутком розвитку нової професії «фахівець з питань молоді (молодіжний працівник) є внесення її до Національного класифікатора професій 2021 р. (Розділ 2 Професіонали, Клас 235 Інші професіонали в галузі освіти і навчання, Група 2359.2 Інші професіонали в галузі навчання).

Наступним кроком було розробка і 2023 року внесення до Реєстру професійних стандартів професійного стандарту «Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник)». Саме в цьому документі до професії молодіжних працівників було висунуто вимогу щодо отримання формальної освіти. Відповідно до стандарту основна мета професійної діяльності таких фахівців - реалізація молодіжної політики, організація молодіжної роботи та створення умов для всебічної самореалізації молоді в різних галузях суспільного життя, розкриття її потенціалу, захист інтересів і прав молоді.

Вимогами Професійного стандарту щодо наявності документа про освіту в контексті умов допуску роботи за професією є такі: Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник) II категорії (Свідоцтво про здобуття повної загальної середньої освіти); Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник) I категорії (документ про освіту рівня молодшого бакалавра); Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник) I категорії, Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник) вищої категорії (документ про освіту рівня бакалавра); Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник) вищої категорії (документ про освіту рівня магістра).

Також, 2023 р. розроблено Методичні рекомендації впровадження професійного стандарту «Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник)». В рекомендаціях зазначено, що важливим акцентом в системі реформування молодіжної сфери є не лише визнання молодіжної роботи як діяльності спрямованої на залучення молоді до суспільного життя за допомогою інструментів спільного прийняття рішень, а й визнання нової професії молодіжної сфери – фахівець з питань молоді (молодіжний працівник) як особи, яка здійснює молодіжну роботу та забезпечує формування та реалізує молодіжну політику, адже молодіжна робота потребує висококваліфікованих, обізнаних професіоналів (фахівців), які володіють відповідними компетентностями.

Отже, молодіжна робота – це цілісне соціальне явище, що об'єднує усі суб'єкти соціального виховання і становлення молоді (сім'я, найближче оточення, заклади освіти, однолітки) з ресурсами традиційного виховання і організованої діяльності фахівців по роботі з молоддю. Можемо зазначити, що Україна напрацьовує законодавчу базу із забезпечення розвитку нової професії – фахівець з питань молоді «молодіжний працівник», відповідно до вимог молодіжної роботи. Актуальним залишається конкретизація нормативно-правової бази України з урахуванням запитів молодіжної роботи та урегулювання можливостей впровадити професію молодіжний працівник до нормативно-правового поля спеціальностей вищих навчальних закладів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бородін Є. Запровадження системи підготовки фахівців з молодіжної роботи в Україні Документ з пропозиціями та рекомендаціями. Програма USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)». 2023. 35 с. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/898/Recommendation_Report.pdf
2. Левченко Н. Молодіжний працівник – сучасний професіонал з молодіжної роботи/ Ввічливість. Humanitas, 6, 28–37, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2021.6.5>. <https://www.researchgate.net/publicati>

on/358810914_MOLODIZNIJ_PRACIIVNIK_-
_SUCASNIJ_PROFESIONAL_IZ_MOLODIZNOI_ROBOTI

3. Молодіжна робота: запитання та відповіді. Навчально-методичний посібник для фахівців, які працюють з молоддю. Київ. «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», 2020. 84 с.

4. Пеша І.В., Сопівник І.В., Галайдюк В.В., Кошук О.Б. С 69 Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю. Навчальний посібник. Київ. Компринт, 2023. 449 с. С. 405

5. Пеша І. Програма «Молодіжний працівник» як дієвий інструмент реалізації молодіжної політики в Україні. Соціальна робота та соціальна освіта. 2021. Вип. 2(7). С.173-18

6. Професійний стандарт «Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник)». 2023 р. https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/490-ps_fahivec_z_pitan_molodi_molodiznij_pracivnik.pdf

Гальчич І.П.

*аспірантка першого року навчання
спеціальність 231 Соціальна робота*

*Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

МЕДІАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Застосування інструментів альтернативного вирішення конфліктів набуває все більшого поширення. Це пояснюється тим, що значна кількість конфліктів та глибинних проблем у сфері соціальної роботи вимагають нових підходів та механізмів для їх вирішення та профілактики. Інститути альтернативного вирішення конфліктів відіграють важливу роль, надаючи швидкий, якісний та ефективний спосіб урегулювання конфліктів між сторонами, які не можуть самостійно знайти спільне рішення.

Мета полягає у теоретичному обґрунтуванні та уточненні практичних принципів впровадження медіації як технології для вирішення конфліктних ситуацій у професійній діяльності. Основний акцент робиться на ролі медіації як складової професійних компетентностей майбутніх соціальних працівників.